

(Borgbjerg) og hans Partifæller. Og hvorfor? Det er af en højst naturlig Grund, som man ikke i fjerneste Maade kan for-tænke dem i, nemlig den Grund, at under den nuværende Grundlov er det ikke helt let for dem at komme frem med deres samfundsomdannende Anskuelse; men naar de Grænser, som bestaar i det nuværende Landsting, fjernes, og der skaffes et Tokammersystem med lige og ens Valgret til begge Ting, vil der være banet Vej i ikke ganske ringe Grad for Muligheden af at fremme deres Anskuelse, i alt Fald vil Arbejdet for at fremme dem være lettet i en ganske overordentlig Grad. Det er det, jeg mener ikke kan være noget fornuftigt Formaal for dansk Politik, og det forbavser mig, at det kan være et fornuftigt Formaal for Politik i det Parti, som har været kaldt det moderate Venstre, og som gennemgaaende har støttet sig paa den danske Bondestand, der ikke kan være henrykt over at faa indført en Forfatning, der vil gøre det lettere for dem, der vil Bondestanden og de selvstændige næringsdrivendes Erhverv til Livs, at opnaa deres Formaal. Den teoretiske Iver, man har udfoldet, er efter min Mening ikke rigtig. Naar det ærede Medlem fra Æbeltoft kaldte det, som skete i Landstinget for nogle Aar siden, da en nu afdød Lands-tingsmand ved sin Veltalenhed fik Landstinget til at gaa med til Hartkornsskatternes totale Afskaffelse, en uhyrlig Kolbøtte, er jeg deri enig med det ærede Medlem, og jeg har udtalt mig paa samme Maade før. Men naar jeg nu ser dette Grundlovsforslag fremmet af det ærede Medlem fra Æbeltoft og det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), forekommer det mig, at det er en endnu uhyrligere Kolbøtte, ganske særlig, naar den er foretaget af Moderationens gamle Politikere. Jeg finder, at det, de har gjort, er en Kolbøtte af den Beskaffenhed, at den fuldstændig tager Jorden bort under Fødderne for det Arbejde, som de gamle moderate Politikere i fordums Tid har gjort. Naar det ærede Medlem selv har set Konsekvenserne og udpeget alt det, som ligger for i Fremtiden — og til det, han har nævnt, kunde han have taget Forsvarssagen med —, og siger: „Alle disse Ting lader vi vente, til vi har faaet et forandret Landsting, saa staar hans Hensigt og hans Forudseen af Konsekvenserne i en saadan Grad i Modstrid med hans tidligere Standpunkt og den Tale, som blev berørt her i Dag; den, han holdt den 12. Februar 1909,

at jeg ikke forstaaer, man kan slaa en saadan Kolbøtte. — Det ærede Medlem har sagt, at han maatte betragte det som en Fornærmelse, naar det i det andet Ting var antydet, at det Berntsenske Grundlovsforslag vel maatte skyldes et betrængt Ministerium, der stod overfor et Valg, og som derfor søgte at overbyde i Radikalisme. Jeg kan godt forstaa, at det ærede Medlem betragter det som en Fornærmelse, og jeg vil ikke fremsætte det, men jeg maa sige, det koster mig den allerstørste Møje at tænke mig nogen anden Grund til, at et saadant Forslag er fremsat. Jeg tror ikke, jeg er ene om det, jeg tror, at ikke faa Mennesker i Landet nærer ganske den samme Anskuelse.

Det ærede Medlem (N. Neergaard) istemte det sædvanlige Raab om, at Højre maatte kende sin Besøgelsestid. Jeg vil sige det ærede Medlem, at vi udmærket forstaaer, at det, der besøger os, er den yderliggaaende Radikalisme under den gamle Moderations Flag; det forstaaer vi udmærket godt hos os; om Venstrebefolkningen forstaaer det samme, kan der diskuteres om. Men naar det ærede Medlem mener, at den omvendte Gaardmand ikke kendes, vil jeg sige, at jeg har en anden Mening. Jeg kender Eksempler paa, at den omvendte Gaardmand eksisterer, og i et ikke ganske ringe Antal Landet over, men om den omvendte Gaardmand vil mande sig op til at gøre Modstand, til at rejse sig mod det, som det ærede Medlem har foreslaaet, vil først Tiden vise; det ærede Medlem har Tillid til, at det ikke skal lykkes dem. Jeg kommer her til de Ytringer af det ærede Medlem, som ærlig talt har forbavset mig mere end noget andet, nemlig at det ærede Medlem ikke undser sig for at sige: „Jeg gad se den Venstremand, der svigter den lige og almindelige Valgret; de, der vil, tør det ikke.“ Det gamle moderate Parti var et Parti, der byggede paa grundtvigiansk Frihed, men det er nu kommet dertil, at dette Parti udkaster den Tanke, at hvis der er Folk i Partiet, der synes, at det, Partiet gør, er galt, og gerne vil gaa imod det, tør de ikke. Naar det er Tilfældet, er det forhenværende moderate Parti kommet vidt og har faaet en Grav, som jeg, da jeg i 90erne sad sammen med dets bedste Mænd, ikke havde tænkt mig skulde blive dets endelige, men det forekommer mig, at det ærede Medlem har gravet det en Grav, som Eftertiden ikke vil lovprise ham for at have gravet netop det Parti ned i.